

RAZSTAVA

Dunaj, ujet v rdeči kvadrat

V razstavišču artKIT na mariborskem Glavnem trgu je še do 23. septembra na ogled razstava fotografij Mateja Fišerja z naslovom Res Square/Rdeči kvadrat, rdeči trg

Petra Vidali

Štiriindvajset kvadratnih "črno-belih" fotografij v rdeči barvi" je mogoče žanrsko opredeliti kot ulično fotografijo oziroma fotografijo ulice. Prej ali slej sicer prepoznamo konkretno mesto - kočijaži v znamenitih opravah, lipčanci, zabavišni park in kioski s klobasicami so stereotipna znamenja Dunaja -, vendar na fotografijah Mateja Fišerja tudi ta uzrta z nenavadni zornih kotov ali v nenavadnih trenutkih. Ne, pravzaprav nasprotno: uzrta so v nepovzdigovani vsakdanjosti.

Nikoli zapisane intimne zgodbe, ki krojijo javno

"Podnaslov" razstave je Zvok in glas podobe na rdečem kvadratu, op. 1/24. Umetniškega fotografa in pisca kulinarčnih knjig Mateja Fišerja, Prekmurca (rojenega v Murski Soboti leta 1974), ki živi na Dunaju, smo vprašali, od kod "zvok in glas podobe". Razloži, da sta pr-

vočno, dunajsko postavitev razstave pripravila skupaj s harfistko Tino Žerdin. Ustvarila sta dialog med vizualno in zvočno podobo. "Tina je izvajala tudi dela sodobnih slovenskih avtorjev, jaz pa sem poskušal vzporedno postaviti vizualni kontekst. Z red squarom (v angleščini je izraz dvopomenski, kvadrat in trg) sem vzpostavil vizualni odmev znotraj okvirja." V avtopoetičnem besedilu ob razstavi pa je zapisal: "Življenje na tej ulici, v tem mestu, na tem trgu nima zgolj enega pogleda. Odvisno od tega, kje stojimo, od kod gledamo. Široko odprte oči. Prav od tega je odvisno, kaj slišimo ali vidimo. Zvok, glas, sporočilo. V svetlem ali zakritem, senčnem, skritem delu te podobe. V javnem ali zasebnem. Diskretnem, prikritem. V tem kvadratu, ki je zgolj eden od pogledov, odsevov, odmevov, ena od podob, ki jih slišimo zaustavljene. Vsak naslednji je drugačen, vsak naslednji korak sliši drugo zgodbo. Odvisno, od kod gledamo, od kod prihajamo. Nikoli zapisane intimne zgodbe, ki

krojijo javno. Šele z njimi lahko pojasnimo, kaj je bilo prej in kaj sledi izven tega kvadrata, trga. Tega snapshota. Mnoštvo različnih pogledov, ki se srečujejo in kjer sobiva skupno v različnem."

Rdeča barva požene kri po žilah

To torej pojasni obliko. Zakaj pa rdeča barva? Mene recimo spomni na razvijanje filmov v temnici. Fotograf potrdi, tudi oznaka "opusa", 1/24, aludira na klasičen fotografski film s štiriindvajsetimi posnetki. "Včasih je imel film 24 posnetkov in je moral zadostovati od rojstnega dneva do novega leta, ko si dobil novega. Danes se fotografira veliko več kot nekoč, a imamo vsi doma manj fotografij. Vse je na mobitelu, nekaj časa fotografije še prekladamo in kopiramo, potem pa jih izgubimo. Včasih smo imeli en pravi družinski portret, ki smo ga ohranili v spominu in fizični obliki. Nekoč smo bolj izbirali, zdaj pa imamo vizualno hiperkomunikacijo, samo še štancamo in sploh več ne gledamo." Omeni še teorijo barv, po kateri je rdeča aktivna barva in "požene kri po žilah". Citira (Dunajčana) Borisa Podrecca, ki je rekel, da je rdeča "edina resnična barva. Pika." Pa še Bertoluccijevega direktorja fotografije Vittoria Storaro, ki se je ukvarjal s tem, kako barva vpliva na metabolizem, na telo in občutek. Če bi bile fotografije v modri ali zeleni, bi dajale povsem drug občutek.

”

"Saj vemo, kako funkcionira podoba v medijih: ko enkrat pokažeš mrtvega človeka, mora biti naslednjič že bolj mrtev. Vsakič mora biti nekaj več"

Kaj pa asociacija na "red light district"? Fotograf je ne zavrne. Na fotografijah je lovil interakcije med ljudmi, njihove poglede, ko opazujejo druge. "Na fotografijah je vsakdanje življenje, ampak v njem lahko najdeš tudi močne emocije, mogoče je res malo 'kurbiš'. Fotografiranje vsakdanjega, iskanje emocij v običajnem je v nasprotju z diktatom medijev. Saj vemo, kako funkcionira podoba v medijih: ko enkrat pokažeš mrtvega človeka, mora biti naslednjič že bolj mrtev. Vsakič mora biti nekaj več. S tem izgubljam bazični odnos do tega, kaj se dogaja med ljudmi."

Znameniteži in anonimneži

Boris Podrecca je tudi na eni od fotografij, pove. Priznam, nisem ga videla, ker je v ospredju iste fotografije "skrit" Peter Handke in je pritegnil vso mojo pozornost. Ta fotografija je "habermasovska", pravi Fišer (Jürgen Habermas je še živ nadaljevalec nemške kritične

Beseda strokovnjakov

"Fišerjeva fotografija stoji kot samostojno polje, ki reprezentira neodvisne zaznamovanosti danega trenutka. Sama serija nima fiksnega narativa, vendar fotografa vodi vizualni ritem, ki se vije skozi serijo posnetkov Red Square in nudi svoboden prostor za lastno imaginacijo in interpretacijo. Globlji in potapljaajoči se pogled v snov uličnega trenutka se lahko izgublja v podobah in portretih človeških pogledov in njihovih zgodb, scenarijih in gibanju, svetlobi in žarečih dinamikah zakulisja, možnosti potovanja pogleda ob nastalih prelomih stekla in vizualnega odseva, ki meji, preseva, odseva in gradi nove razsežnosti ..." (Nina Šardi)

"Matej Fišer je fotografsko izjemno pretanjeno ujel številne podobe dunajskega mesta. Ne tistega, ki se v preobilju utrinkov razdaja in ga devalvirajo populistične serije označevalcev spomeniškega in metropolitanskega k.u.k. sijaja, temveč svetov tistega, kar v običajnem mimobežju prezremo. Gre za podobe dunajskega urbanega prostora, ujetega v trenutkih in mnogoterju obrazov vsakdana. Na ulicah, trgih, pred lokali, galerijami, delavnicami ali v njih, v trpnosti ali izgubljenosti, v človeški samoti ali družbenem vrvežu ..." (dr. Janez Balažič)

Foto: Matej Fišer

Foto: Matej Fišer

Foto: Matej Fišer

kako dajemo pomene nepomembnim stvarim ...

Bistveno se mu zdi, da so slavneži na isti steni z anonimneži. Ob smetarih in kočijažih na primer, ali ob fascinantni fotografiji judovske družine ob Pratru ... Med "anonimnimi" sam izpostavi fotografijo otrok, ki ližejo sladoled. Zakaj? Ker samo takrat, ko ližejo sladoled, ne buljijo v telefon, je ugotovil. Samo lizanje sladoleda ni tako redek motiv, kot so redek motiv otroci brez telefona. "Sladoled je še zadnja obramba." Župniki in ministri, ki jih je ujel, pa se mu zdijo reminiscenca na italijanski neorealizem. Veliko je tudi odsevov, ki jih ima rad kot imanentno fotografski motiv ... "Ulica daje neskončno možnosti. Bistvo ulične fotografije je, da zaustaviš trenutek. Fotografija ni narativna, ne pove cele zgodbe, zato pa daje vsakemu gledalcu možnost, da si predstavlja, kaj je bilo prej in kaj sledi. Fotografija gledalca dopušča več imaginacije."

SPREJETI RANLJIVOST

NO BORDERS ORCHESTRA

Dvorana Union, Maribor

Torek, 19. 9., 19:30

PODOBE PALESTINE:

PALESTINSKI FOTOGRAFI OD 1920 DO DANES

Vetrinjski dvor

Razstava bo na ogled do 29. septembra, vsak delovnik med 10:00-15:00

ali po dogovoru.

Organizator: Gibanje za pravice Palestincev

OTVORITVENI KONCERT

14. 9., 19.30, Dvorana Ondine Otta Klasinc, SNG Maribor

Simfonični orkester SNG Maribor

Simon Krečič, dirigent

Nejc in Adam Kamplet, klavir

www.nd-mb.si

nd-mb.mojekarte.si

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor je odprta od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro ter uro pred prireditvijo.

Sobote, nedelje, prazniki - zaprto.

vstopnice@nd-mb.si • 031 479 000 • 02 229 4050

VEČER RADIO CITY